

Gordana Sladoljev

MARIJA ZNIDARČIĆ (1911.-1996.)

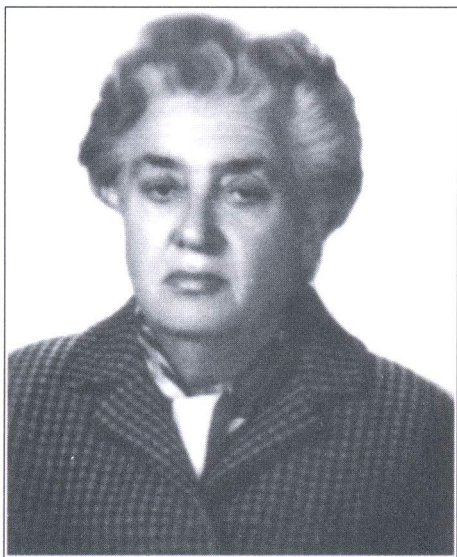
UDK: 63:929 Znidarčić, M.

Primljeno: 15. Vi. 1997.

Gordana Sladoljev

21000 Split, HR

Karamanova 13

Marija Znidarčić

Marija Znidarčić rođena je u Splitu kao peto dijete u brojnoj obitelji. U Splitu je završila pučku školu i godine 1930. gimnaziju. Diplomirala je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Odmah po završetku studija djeluje kao pripravnik na Poljoprivrednoj stanici u Splitu. Nakon toga odlazi na kraće vrijeme u Beograd pa u Osijek. Uskoro se ponovno vraća u Split na Poljoprivrednu stanicu. Godine 1941. radi na poljoprivrednom dobru u Modriči, odakle je prisiljena otići zbog ratnih zbivanja u Bosni. Godine 1945. definitivno nastupa kao djelatnica Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša u Splitu, gdje ostaje do umirovljenja godine 1970. Svojim radom Marija Znidarčić

dala je veliki prinos razvoju povrtačkih kultura, utvrđivanju najprikladnijih sorti za ranu proizvodnju (rajčica, mahuna, tikvica i dr.), te za zimsku proizvodnju kupusa i cvjetače. Proširuje svoj rad i na druge kulture, obavljajući pokuse duž čitave obale, kao i brojna ispitivanja s uzgojem pamuka, pšenice, kukuruza i sirka. Usto i dalje radi na odabiru najboljih sorti za poljoprivrednu proizvodnju (rana zrelost, kakvoća, visoki prirod), te na selekciji nekih povrtačkih kultura. Dugogodišnjim radom iz udomaćenog sjemenskog materijala salate kopice

selekcionirano je sjeme s najboljim svojstvima, uvijek vodeći računa o mogućnostima podneblja i potrebe. Isto se odnosi i na sjeme salate koje se i danas koristi u proizvodnji. Marija Znidarčić radila je i na ispitivanju sorti udomaćenih kasnih cvjetača, koja je proizvodnja važna za unutarnje tržište i za izvoz. Ona paralelno radi i na uvođenju novih vrsta i sorti. Vlastitim ispitivanjem utvrđuje najpovoljnije agrotehničke mjere za većinu povrtlarskih kultura, a proizvedene selekcionirano sjeme predaje proizvodnji. Pokojna Marija ispitivala je proizvodnju ranog povrća u stakleniku hidroponu. Odabirao se novi sortiment, način prehrane, zaštite i dr.

Obavljala je stručnu kontrolu nad proizvodnjom svih vrsta poljodjelskog sjemena i kategorija sortnog sjemena povrća i cvijeća, stranih žitarica, utvrđivala kakvoću doradenog sjemena. Marija Znidarčić objavila je 31 znanstveno-stručni rad.

Cjelokupnim svojim djelovanjem ostavila je neizbrisiv trag i dala veliki doprinos struci.

Marija Znidarčić bila je izrazito snažna ličnost, koju je krasila temeljitost, radinost i široka kultura. Uvijek mladalački entuziazam i jako rodoljublje, posebno razvijeno prema rodnom gradu, potaklo ju je da se priključi skupini Splitskana koji su 1971. osnovali Društvo prijatelja kulturne baštine. Od prvog dana svojega rada u Društvu, bila je članom Predsjedništva, kao član ili predsjednik. Tijekom svog djelovanja u Društvu Marija se iskazala kao odličan organizator, izvrstan radnik koji djeluje poticajno, samoprijegorno, plodonosno i energično. Odnosi se to, dakako, na sve aktivnosti povezane s ciljevima Društva, na vitalne probleme kulture, zaštite interesa i tradicija grada, a u tom duhu i osvješćivanja što većeg broja građana. Predsjedništvo započinje sa svojim javnim istupima u tisku, pismima, posjetama mjerodavnim tijelima, sudjelovanjem u anketama i raspravama te dogovorima s drugim zainteresiranim organizacijama radi zajedničkoga istupanja. Među tada poduzetim radnjama više ili manje uspješnima ističe se borba za obnovu HNK i njegovo očuvanje kao spomenika kulture. Značajan je razvoj suradnje sa Društvom Marjan, Društvom turističkih vodiča, Društvom arhivista, Bokeljskom mornaricom, Društvom Poljičana. Potpomaže se otvaranje sličnih društava (Valpovo, Omiš...). U doba mandata Marije Znidarčić uvedeno je godišnje obilježavanje Dana Društva svečanom akademijom i polaganje vijenca na grob Marka Marulića; tada smo bili prvi, usamljeni i jedini u gradu Splitu koji su se usuđivali iskazati hommage velikom Maruliću. Održana su i mnogobrojna predavanja. Marija Znidarčić osobno je organizirala katkad i vodila izlete tragom kulturnih spomenika hrvatske kulture i povijesti, po Hrvatskoj i inozemstvu. Gledano iz današnje perspektive, ne čudi nas što je pokojna Marija birana 6 puta za predsjednicu (po dvije godine) od 1974. do 1986. Društvo je u tom razdoblju svojim radom i

uspjesima, zahvaljujući dakako i suradnji ostalih članova Predsjedništva, prolazilo kroz svoj uspon, mogli bismo bez straha ustvrditi i svoje "zlatno" razdoblje. To je doba stasanja Društva, njegova izranjanja iz sivila, nerazumijevanja i sumnji. To je doba kada se samo upornim radom moglo dokazati da se Društvo može probiti u javnost i postati društveno tijelo koje nešto znači u kulturnome životu Splita. Plodne godine rada Društva pod njezinim vodstvom ucrtale su daljnji uspješan rad Društva i donijela mu priznanja grada Splita. Društvo je godine 1981. dobilo brončanu plaketu "GRB SPLITA" u povodu 10. obljetnice rada, a 1992. je za svoj dvadesetogodišnji rad na području kulture dobilo Nagradu grada Splita. Veliki je doprinos Marije Znidarčić uspjesima i afirmaciji Društva, u čemu nas je svestrano podržavala i pomagala svojim primjerom i djelom. Ostajemo joj duboko zahvalni.

Zahvaljujem na podacima dr. Lavu Znidarčiću i Institutu za jadranske kulture i melioraciju krša u Splitu.